

Kvittering på innsendt svar på Høyring om EUs energieffektiviseringsdirektiv frå 20 september 2023

Saksnummer: 24/34

Sak: Høyring om EUs energieffektiviseringsdirektiv frå 20 september 2023

Levert: 12.03.2024 09:49

Svartype: Med merknader

Eg svarte som: Annen offentlig etat

Avsendar: Forbrukerrådet

Kontaktperson: Fredrik Farber

Kontakt e-post: fredrik.farber@forbrukerradet.no

Høringsvar fra Forbrukerrådet

Forbrukerrådet viser til at regjeringen 16.januar 2024 sendte Energieffektiviseringsdirektivet av 13. september 2023 på offentlig høring med frist 12. mars 2024. Forbrukerrådet vil med dette komme med våre anbefalinger for å sikre forbrukernes rettigheter.

Hovedpunktene i Forbrukerrådets innspill er:

- Energieffektivisering er den minst konfliktfylte og mest miljøvennlige måten å frigjøre energi på, men det er uklare mål og ikke tilstrekkelige virkemidler på plass for å realisere energieffektiviseringspotensialet hos forbrukere.
- Forbrukere ønsker ikke å sløse med energi, men både kunnskap og økonomi er barrierer som hindrer mange i å gjøre energieffektiviseringstiltak. Det må på plass tiltak som gjør at forbrukere generelt får nødvendig hjelp og støtte til å redusere energiforbruket.
- Det er i ferd med å komme et slikt av forbrukere som opplever energifattigdom i Norge. Energieffektiviseringstiltak er en vei ut av energifattigdom, og det er behov for egne tiltak rettet mot denne gruppen.
- Økt bruk av individuell måling av ulike typer energiforbruk bør gjøres på en måte som er lett forståelig og enkel å tilpasse seg for forbrukere. Man bør søke å oppgradere heller enn å erstatte eksisterende utstyr for å unngå bruk og kast.
- Forbrukerrådet støtter at det bør arbeides for å redusere energitapet i strømdistribusjonene. Uansett om utgifter skyldes nettap eller oppgraderinger bør ikke forbrukere pålegges å måtte betale mer enn sin andel.
- Datasenter og KI krever svært mye energi, og det bør både stilles klare krav til gjenbruk av varme, samt at samfunnsnytte bør vurderes ved ny tilknytning av nye energikrevende virksomheter til nettet.

Overordnede tilbakemeldinger

Forbrukerrådet vil vise til at det er noen ulikheter mellom det norske energisystemet og energisystemet i EU sett under ett. I Norge er elektrisitet primært produsert

gjennom fornybare kraftkilder, fortrinnsvis vannkraft. Det er derfor ikke behov for å erstatte fossile kraftkilder med fornybare verken i kraftforsyningen eller hjemme hos forbrukerne. Samtidig ligger norsk strømforbruk høyere enn i andre land, og det er potensiale for å spare. Man må likevel ta hensyn til at deler av det høye forbruket skyldes klimatiske og geografiske forhold som bidrar til at det er mørkt og kaldt store deler av året. Det må også tas hensyn til at mange norske boliger har vært bygget uten alternative oppvarmingskilder. Dette gjør at norske forbrukere i særlig grad er avhengig av tilgang på elektrisitet til oppvarming. Dette gjør at det er vanskelig å sammenligne norsk strømforbruk med det europeiske som i stor grad har andre oppvarmingskilder.

Det er også flere paralleller som gjør at innholdet i energieffektiviseringsdirektivet er relevant for norske forhold. Både i EU og Norge står bygningsmassen for omtrent 40 prosent[1] av energiforbruket. Elektrisitetsforbruket vil øke grunnet elektrifisering av flere sektorer. NVEs langsiktige kraftmarkedsanalyse forventer en kraftig forbruksvekst mot 2030, noe som vil redusere kraftbalansen. De skriver at «*Tydelige mål og virkemidler for å utløse mer energieffektivisering, kan bidra til lavere forbruksvekst.*»[2]

Forbrukerrådet påpekte i vår høringsuttalelse til Klimautvalget 2050 at vi støtter at et lavutslippssamfunn også bør være et lavenergisamfunn. Den mest klima- og miljøvennlige energien er den som ikke brukes. Energieffektivisering er dermed et svært viktig tiltak for å nå klima- og miljømål. Man bør søke å finne løsninger på klimautfordringene som ikke forsterker andre miljøutfordringer, slik som tapet av natur og biologisk mangfold.

Energieffektiviseringstiltak vil hjelpe forbrukere å spare både penger og miljø. Mange vil også kunne få bedre komfort og innelima. I et større samfunnsperspektiv vil energieffektivisering frigjøre energi med mindre naturinngrep og færre konflikter enn utbygging av ny fornybar energi.

Tallfesting av mål og tilstrekkelige virkemidler

Energieffektiviseringsdirektivet legger opp til at EU som helhet skal spare 11,7 prosent energi i 2030 sammenlignet med referansebanen fra 2020. Dette fordeles mellom landene. EU-kommisjonen skal godkjenne hvert lands planer, og kan stille krav til høyere mål og ytterligere tiltak hvis noen land ikke leverer i tråd med forventningene. Artikkel 8 konkretiserer årlige besparelsesmål sammenlignet med snittforbruket for perioden 2016-2019.

Stortinget har vedtatt et mål om redusert energibruk på 10 TWh i eksisterende bygg sammenlignet med 2015. I februar 2023 la energikommisjonen fram en rapport der de anbefalte 20 TWh innsparing innen 2030. Regjeringen varslet i *Handlingsplan for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi* høsten 2023 at de utreder om det vedtatte målet bør endres til redusert strømforbruk i bygg for å kunne svare bedre på de utfordringene som forventes i kraftsystemet fremover. Det er dermed uklart hva det norske målet for energisparing innebærer. Forbrukerrådet vil påpeke at det er vanskelig å se om virkemidlene er tilstrekkelige til å nå målene så lenge det er uklart hva målene faktisk er.

CICERO har gjort en spørreundersøkelse som viser at forbrukere flest (94 prosent) mener at strøm er en ressurs alle har et ansvar for at vi ikke sløser med, og over halvparten mener det ikke er greit at folk bruker så mye strøm de vil selv om de betaler for det.[3]

SINTEF har i rapporten «Energisparepotensialet i bygg fram mot 2030 og 2050 - Hva

koster det å halvere energibruken i bygningsmassen?» beregnet at det er mulig å spare 13 TWh innen 2030 og halvere energibruken i bygg innen 2050. Deres vurdering er at med dagens virkemidler og rammeverk vil energibruken i bygningsmassen øke med 2 TWh i 2030. For å nå målene kreves flere tiltak og virkemidler enn det vi har i dag. SINTEF mener at det er behov for støtteordninger på 4 milliarder årlig for å utløse investeringer tilsvarende 18 milliarder.[4]

SINTEFs analyse samsvarer med det vi vet om barrierer for å gjøre slike tiltak. Huseierne har i 2019 og 2023 kartlagt barrierer for å gjøre energieffektiviseringstiltak. I 2019 var kunnskap den viktigste barrieren, der mer enn 7 av 10 hadde behov for råd og veiledning om hvilke tiltak de burde gjøre i sin bolig, og nesten 8 av 10 ikke kjente til støtteordningene som finnes. For mange var økonomi også en barriere. I den tilsvarende undersøkelsen fra 2023 hadde dyrtiden fått betydning, og økonomi var hovedbarrieren for å gjøre energieffektiviseringstiltak. I tillegg til at færre igangsatte nye tiltak, hadde også 28 prosent utsatt planlagt vedlikehold av boligen.

Forbrukerrådet mener at dagens tiltak ikke er tilstrekkelige for å nå målene om og potensialet for energieffektivisering. Støtte til energieffektivisering gis via Enova, og alle forbrukere betaler 1 øre per KWh til Enova over strømregningen. Mange forbrukere har ikke mulighet til å benytte seg av støtteordningene. Personer med dårlig råd utelukkes fordi de ikke vil ha råd til å legge ut og deretter får refundert støttesatsen. Det er heller ikke støtte til moden teknologi slik som luft til luft varmepumper, lavenergivinduer, etterisolering og rentbrennende vedovn. For eneboliger er støtten rettighetsbasert og forutsigbar, mens den er konkurransebasert og uforutsigbar for borettslag og sameier. Det gjør det vanskeligere å få støtte for forbrukere i leiligheter enn for forbrukere i eneboliger[5]. Forbrukerrådet mener det er behov for at tiltakene i større grad likestiller forbrukere i ulike boligtyper.

Selv om økonomi er en stor barriere for å investere i energieffektiviseringstiltak reduserer dette ikke behovet for kunnskap og mer praktisk hjelp. I Energieffektiviseringsdirektivet anbefales det at det etableres såkalte one-stop-shops, der forbrukere kan få blant annet teknisk, praktisk, administrativ og finansiell hjelp til energieffektivisering samlet på et sted. I artikkel 22, punkt 3 bokstav A er dette beskrevet slik: «oprettelse af one-stop-shopper eller lignende mekanismer til levering af teknisk, administrativ og finansiell rådgivning og bistand vedrørende energieffektivitet såsom energikontroller for husholdninger, energirenovering af bygninger, information om udskiftning af gamle og ineffektive varmesystemer med moderne og mere effektive apparater og ibrugtagning af vedvarende energi og energilagring i bygninger til slutkunder og slutbrugere, navnlig husholdninger og andre små slutkunder og slutbrugere, herunder SMV'er og mikrovirksomheder»

Forbrukerrådet mener at opprettelse av dette i Norge ville kunne bidra til å gjøre det langt enklere for mange forbrukere å igangsette energieffektiviseringstiltak.

Forbrukerrådet mener også at grønne boliglån som kan gi støtte til slike tiltak, bør gjøres mer kjent. De fleste forbrukere kjenner ikke til dette i dag[6]. Det er behov for å få flere og bedre finansieringsløsninger som bidrar til å gjøre energieffektiviseringstiltak mer attraktive for alle forbrukere. Grønne lån gis i dag til boliger med energimerke A eller B. I Norge er omtrent 2 av 3 boliger bygd før 1990[7], og de fleste eldre boliger vil få energimerke mellom C og G. Dagens innretning kan bidra til at det igangsettes færre energieffektiviseringstiltak for boligene med lavest energigrad, for eksempel de som kan løftes fra F til C. Forbrukerrådet mener det bør vurderes regelverk som sikrer gode lånebetingelser

også for tiltakene som løfter den minst energieffektive bygningsmassen.

Forbrukerrådet er også bekymret for sosiale utfordringer knyttet til grønne lån. Forbrukere med sterk økonomi som har nye hus eller kan investere i energieffektivisering, vil få fordelene av lave renter på grønne lån. Forbrukere med svak økonomi og som bor i dårlig isolerte hus vil ende opp med de høyeste rentene. På sikt er dette en problemstilling som det må rettes oppmerksomhet mot.

Forbrukerrettigheter

Konkret regulering som verner forbrukernes interesse, eksisterer flere steder i energilovningen. Regler rundt markedsføring finnes primært i markedsføringsloven med forskrifter, mens sivilrettslige regler finnes i angrerettloven og forbrukerkjøpsloven. Måling, avregning og fakturering av elektrisk kraft finnes i egen forskrift med hjemmel i energiloven.

Det finnes ikke egen regulering av måling og fakturering for fjernvarme eller fjernkjøling i energiloven i dag. Det er heller ikke regler for måling og fordeling av energibruken i den enkelte bruksenhet.

For nye bygg stiller riktig nok byggeteknisk forskrift 19. juni 2017 nr. 840 (TEK 17) § 14-2 (6) krav om at boligblokker med sentralt varmeanlegg og yrkesbygninger skal ha formålsdelte energimålere for oppvarming og tappevann. Denne regelen ble innført i 2015 i den tidligere TEK 10. For omsetning av naturgass er det i lov 28. juni 2002 nr. 61 om felles regler for det indre markedet for naturgass (naturgassloven) ikke krav til måling og fakturering av naturgass.

Den 16. juni 2023 ble det kunngjort en ny forskriftshjemmel i energiloven § 5-8 for departementet til å gi forskrift om måling og fakturering av energibruk i den enkelte bruksenhet i bygninger som har felles varmeanlegg for romoppvarming eller tappevann, eller felles kjøleanlegg.

I høringen til denne nye forskriften viste departementet til at bestemmelsen ville rette seg mot energibruk innad i en bygning eller mellom bygninger som har felles oppvarmingsanlegg eller kjøleanlegg, eller som får felles leveranser av for eksempel fjernvarme til bygningen.

Vi må regne med at forskriftshjemmelen vil brukes til å gi regler slik som direktivet legger opp til. Direktivet legger opp til enkel og forståelig informasjon om både fakturering og måldata. I tillegg til skal både forbruksdata og fakturering skje kostnadsfritt.

Kravet om kostnadsfri fakturering avviker fra hovedregelen i finansavtaleloven § 2-4 om at selskapet kan kreve sine faktiske kostnader tilbake i form av papirfakturaagebyr. For markedene som direktivet regulerer vil det ikke lenger være mulig å bruke fakturaagebyr.

Utover det bør kommende forskrifter om måling og avregning følge tilsvarende mal som dagens avregningsforskrift, med de tilpasninger som trengs.

Direktivet legger opp til at det skal benyttes fjernavlesbare målere, for å sikre at sluttbrukerne får informasjonen som artikkel 18 flg. legger opp til. Artikkel 16 (2) legger opp til utskiftning eller oppgradering av målerne innen 2027. Dette forutsetter at oppgradering eller utskiftning er økonomisk bærekraftig. Her bør myndighetene legge til grunn oppgradering fremfor utskiftning så langt det går, for å redusere behovet for at fungerende målere kastes unødige.

I artikkel 20 (3) blir det gitt oppfordring til at medlemslandene skal stimulere til opprettelsen av en serviceindustri som kan håndtere fjernavlesning, fordeling og

fakturering av fjernvarme, fjernkjøling og varmt vann i boligblokker.

Det finnes allerede i dag en serviceindustri som tilbyr montering, fordeling, avregning og fakturering av strøm brukt til å lade elbiler i boligsameier og tilsvarende. Forbrukerrådet får jevnlig henvendelser om sameier som opplever friksjon i avtaleinngåelsen med denne sektoren. I tillegg finnes det ikke ubetydelige transaksjonskostnader for å bytte til en annen tilbyder. Vi må regne med at tilsvarende transaksjonskostnader vil kunne gjøre seg gjeldende dersom en egen serviceindustri, der hvert selskap som har sin egen proprietære teknologi i bunn, skal konkurrere om å fordele, avregne og fakturere for fjernleverte tjenester som varme og vann.

Forbrukerrådet tviler på om en egen serviceindustri som skal inn mellom forbrukeren og energileverandøren vil føre til noen samfunnsøkonomisk gevinst. Vi er redd for at dette bare blir et fordyrende mellomledd, som skaper økt friksjon ved både etablering og leverandørskifte.

Det er uansett viktig at ny regulering innføres på en bærekraftig måte. Dersom nye regler forutsetter endringer i anleggene rundt om i landet bør det være snakk om plug-in eller drop-in løsninger, som kan komplementere eksisterende teknologi. For å sikre at brede lag av befolkningen tar bærekraftige valg bør teknologien ikke kreve høy kompetanse hos brukeren. Det ideelle er dersom ny teknologi har innebygde funksjoner som sparer energi.

Forbrukerrådet har merket seg at det i bakgrunnen til direktivet, punkt 98, er presisert at «Medlemsstaterne bør tage det faktum i betragtning, at en vellykket implementering af nye teknologier til måling af energiforbruget kræver øgede investeringer i uddannelse og kompetencer for både brugere og energileverandører.» Forbrukerrådet mener at det er nødvendig å sikre at ny teknologi og utstyr ikke er så komplisert at en høy andel forbrukere ikke har mulighet til å benytte seg av disse. Vi ser allerede at mange forbrukere opplever utenforskap i forbrukermarkedene fordi de har manglende tilgang på eller ikke klarer å bruke digitale verktøy[8].

Norge er forpliktet til å ha et klagetilbud for alle typer forbrukeravtaler etter direktivet om alternativ tvisteløsning. Det er to spor for utenrettslig behandling av forbrukertvister om fjernvarme, fjernkjøling og naturgass – Elklagenemnda og Forbrukertilsynet. På sikt kan det være fornuftig å samle alle klagenes som gjelder forbrukertvister om energi til Elklagenemnda.

For å sikre at reglene om måling, avregning og fordeling blir fulgt, vil det likevel være nødvendig med aktiv oppfølging fra både Reguleringsmyndigheten for Energi og Forbrukertilsynet.

Energifattigdom

Forbrukerrådet har merket seg at det er gjennomgående i energieffektiviseringsdirektivet at tiltak for økt energieffektivisering også skal sikres gjennomført i boligene til forbrukere som opplever energifattigdom. Hele artikkel 24 gjelder «Styrkelse og beskyttelse af sårbare kunder og afhjælpning af energifattigdom» og i punkt 2 i denne artikkelen er dette definert som: «personer, der er berørt af energifattigdom, sårbare kunder, personer i lavindkomsthusstande og, hvor det er relevant, personer, der bor i socialt boligbyggeri, for at afhjælpe energifattigdom»

Forbrukerrådet har merket seg at disse gruppene ikke er nevnt i regjeringens handlingsplan for energieffektivisering. Strøm er en nødvendighetsvare man ikke kan

klare seg uten. Tidligere har ikke energifattigdom vært et utbredt problem i Norge, som følge av at det har vært relativt lave og stabile energipriser. De siste årene med stor økning i strømprisene har vi sett at det er i ferd med å utvikle seg et sjikt med energifattige i Norge. I Forbrukerrådets strømundersøkelse i 2023 var det 40 prosent som sa at de ofte bekymret seg for strømregningen, og 34 prosent hadde i løpet av det siste året iverksatt tiltak for å spare strøm som har gått ut over livskvaliteten[9].

SIFOs undersøkelser om dyrtid viser også det samme. I perioden 2017 til 2021 oppga 65 prosent av forbrukerne at de var økonomisk trygge mens 2 prosent oppga at de var ille ute. I august 2023 var det halvparten som var økonomisk trygge, mens 6 prosent, tre ganger så mange som i 2021, var ille ute. I samme periode har forbrukerne som er definert som slitere gått fra 5 prosent til 11 prosent av befolkningen.

Forbrukerne har ulike strategier for å ha råd til strømregningen. Ifølge SIFOs undersøkelse har 46 prosent endret strømvaner, 30 prosent har prisstrategisk bruk av strøm og hele 15 prosent har kuttet i mat og annet nødvendig forbruk. Dette tallet er relativt stabilt sammenlignet med tilsvarende undersøkelser i mars 2023 og august 2022. Blant de som er ille ute, er det hele 58 prosent som har kuttet i mat og annet nødvendig forbruk for å betale strømregningen. Forbrukerrådet mener at Norge bør iverksette tiltak overfor energifattige forbrukere, og at energieffektiviseringstiltak på sikt vil bidra til å redusere omfanget av dette. Det er krevende å se for seg et varig høyere prisnivå på strøm uten avdempende tiltak for de mest utsatte forbrukerne. Det har flere uheldige effekter om tilgangen på en nødvendighetsvare som strøm blir styrt av forbrukernes økonomiske stilling.

Forbrukerrådet har også merket seg at energieffektiviseringsdirektivet tar opp situasjonen for leieboere, både i offentlige og private leieboliger. I energieffektiviseringsdirektivet punkt 78 i betraktningene er dette beskrevet slik: «For at sikre, at energieffektiviseringsforanstaltninger mindsker energifattigdommen for lejere på bæredygtig vis, bør sådanne foranstaltningers omkostningseffektivitet samt deres overkommelighet for ejere og lejere af fast ejendom tages i betragtning, og der bør garanteres passende økonomisk og teknisk støtte til sådanne foranstaltninger på medlemsstatsplan». Dette er fulgt opp i flere artikler, blant annet i Artikkel 22, pkt 9 der det står: «Med forbehold af de grundlæggende principper i medlemsstaternes ejendoms- og lejeret træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger for at afvikle reguleringsmæssige og ikkereguleringsmæssige hindringer for energieffektivitet hvad angår skæve incitamentfordelinger mellem ejere og lejere eller mellem flere ejere af en bygning eller en bygningsenhed med henblik på at sikre, at disse parter ikke afholder sig fra at investere i større effektivitet, alene fordi de ikke hver især vil få det fulde udbytte, eller fordi der ikke er regler for, hvordan omkostninger og fordele skal fordeles mellem dem.»

Det er grunn til å tro at de manglende insentivene til energieffektivisering i leieboliger[10] bidrar til at man finner en høy andel av de energifattige i slike boliger. Forbrukerrådet mener at det er nødvendig at man undersøker og finner tiltak som gagnar både eiere og leiere.

Nettleie

Energieffektiviseringsdirektivet løfter også at man bør søke å redusere tapet av elektrisitet i linjenettet. I dag er det forbrukere som betaler kostnadene for nettap gjennom nettleien, og redusert nettap vil kunne ha positive konsekvenser for forbrukerne. I 2022 var det et nettap på 9 % av produsert energi. De siste ti årene har nettapet i de lokale distribusjonsnettene gått ned, mens det har økt i

transmisjonsnett[11].

For å redusere nettapet vil det være behov for oppgraderinger som også vil bidra til økte nettleiekostnader. Det er i liten grad husholdningene som er forventet å øke forbruket de kommende årene. Husholdningene står for omtrent 30 % av strømforbruket, men betaler omtrent 52 % av kostnadene i strømmettet. Forbrukerrådet mener at forbrukerne ikke må betale mer enn sin rettmessige andel.

Datasenter og KI

Datasentre er nevnt flere steder i direktivet som energikrevende virksomhet som det blir flere av og som det må stilles egne krav til, blant annet når det gjelder bruk av overskuddsvarme. IEA estimerer at datasenter vil kreve 29 nye TWh i EU fram mot 2026[12]. I Norge gis det også nye tillatelser til datasentre, sist ute er Google som skal bygge et datasenter ved Skien som skal være operativt fra 2026. Med energien reservert så langt, kan det bruke 2 TWh, mens målet til Google er å oppnå tilgang som tilsvarer et årsforbruk på 7,5 TWh[13]. Det tilsvarer 5 prosent av det norske elektrisitetsforbruket. Det er per nå ingen planer for hvordan overskuddsvarmen skal brukes, selv om energibruken potensielt[14]. Til tross for det store energiforbruket vil prosjektet gi relativt få arbeidsplasser.

Datalagring og veksten i generativ kunstig intelligens (KI) er viktige drivere for veksten i antall datasenter og deres behov for energi. Ifølge Massachusetts Institute of Technology (MIT) har datasentre nå større karbonfotavtrykk enn hele flybransjen. KI krever svært mye energi, og KI-selskapene er i liten grad villige til å rapportere om energibruk og utslipp.[15] Dette er en utfordring som krever økt bevissthet og regulering.

Forbrukerrådet mener at man aktivt bør vurdere hvor stor samfunnsnytte nye prosjekter som søker nettilkobling har, og at de bør prioriteres etter samfunnsnytte samt forsyningssikkerhet for forbrukere.

[1] Energibruk i bygg - Energifakta Norge

[2] NVE Rapport nr. 25/2023: Langsiktig kraftmarkedsanalyse 2023 : energiomstillingen – en balansegang. Sitatet er hentet fra side 5.

[3] Rapport 2023 - 08 - Flexeffect endelig.pdf (cicero.oslo.no)

[4] SINTEF Open: Energisparepotensialet i bygg fram mot 2030 og 2050 – Hva koster det å halvere energibruken I bygningsmassen? (unit.no)

[5] Villaeiere får lettere støtte til energisparing enn borettslag – Dagsavisen

[6] Sparte flere tusen i måneden på å bytte til grønt boliglån – NRK Vestfold og Telemark – Lokale nyheter, TV og radio

[7] 06266: Boliger, etter bygningsår, statistikkvariabel og år. Statistikkbanken (ssb.no)

[8] Mange faller utenfor viktige markeder – Forbrukerrådet (forbrukerradet.no)

[9] Microsoft PowerPoint - Rapport strømundersøkelse 2023 (forbrukerradet.no)

[10] Vista analyse har i en rapport for Husbanken gått gjennom markedssvikten for energieffektivisering i leiemarkedet, se særlig kapittel 5.2.2 i rapporten 'Strømstøtte til husholdninger – Kunnskapsgrunnlag om virkemidler mot energifattigdom' Strømstøtte til husholdninger (vista-analyse.no)

[11] Nøkkeltall for nettselskapene - NVE

[12] Executive summary – Electricity 2024 – Analysis - IEA

[13] Gigantisk datasenter ved Skien blir realisert – årsforbruket kan passere 7 TWh | Europower

[14] Googles datasenter kunne gitt varme til rundt 600.000 leiligheter – har ingen plan – NRK Vestfold og Telemark – Lokale nyheter, TV og radio

[15] Kapittel 2.7 i denne rapporten går gjennom energiforbruk og miljøutfordringer knyttet til KI. Ghost in the machine – Forbrukerutfordringer ved generative kunstig intelligens (forbrukerradet.no)

Alle svar må gjennom ei manuell godkjenning før dei kan visast på regjeringa.no.